

การสร้างความรู้ความสัมพันธ์ไทย-จีน และ การประยุกต์ใช้แนวพินิจพรมแดนกับการศึกษาความสัมพันธ์ไทย-จีนผ่านการส่องสำรวจชีวิต เจียเยนจง¹

สิทธิเทพ เอกสิทธิพงษ์²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งทบทวนการสร้างความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การทูตไทย-จีนในวงวิชาการไทย และ ทดลองนำเสนอแนวทางใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีนที่ผลิตขึ้นโดยนักวิชาการไทยส่วนมากมักเป็นการผลิตซ้ำแนวทางและมุมมองแบบเดียว ที่เน้นความสัมพันธ์ในเชิงการเมือง โดยใช้มุมมองรัฐศาสตร์กระแสหลัก ผสานกับการศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์โดยเน้นศึกษาประวัติศาสตร์การทูต (Diplomatic history) ในความหมายแคบที่เน้น “รัฐชาติ” เป็นตัวแสดงสำคัญ การศึกษาที่ผ่านมาจึงมักเน้นเรื่องการต่อรองผลประโยชน์แห่งชาติ (National interest) ระหว่างไทยกับจีน และบริบททางการเมืองระหว่างประเทศที่กำกับพฤติกรรมของรัฐไทยและรัฐจีน ขณะที่บทบาทของสามัญชน โดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายจีนกลับถูกละเลย ทั้งที่เป็นกลุ่มตัวแสดงสำคัญที่มีบทบาทต่อทั้งการสานความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน และมีส่วนสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองทั้งในไทยและจีน งานวิจัยชิ้นนี้จึงทดลองนำเสนอแนวทางใหม่ที่ทำให้เกิดความเข้าใจบทบาทของสามัญชน โดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายจีนในความสัมพันธ์ไทย-จีน ผ่านการเน้นฉายภาพชีวิตและบทบาทของ เจียเยนจง (ยรรยง จิระนคร) ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ไทย-จีนผ่านแนวพินิจพรมแดน (Frontier approach)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ไทย-จีน คนไทยเชื้อสายจีน เจียเยนจง ยรรยง จิระนคร

¹ การถอดชื่อบุคคล องค์กรและสถานที่จากภาษาจีนเป็นภาษาไทยในที่นี้อาศัย คู่มือการใช้ศัพท์ภาษาจีน ของศูนย์จีนศึกษา (2546) สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในกรณีชื่อบุคคล หรือสถานที่ซึ่งเป็นที่คุ้นเคยของสังคมไทยเช่น กวางตุ้ง และยูนนาน จะใช้ชื่อตามที่คุ้นเคยกัน โดยทั่วไป เพื่อป้องกันความสับสน นอกจากนี้ในกรณีชื่อของนักวิชาการจีนที่มีผลงานวิชาการตีพิมพ์ในประเทศไทยโดยมีการถอดชื่อภาษาจีนเป็นไทยเมื่อครั้งงานวิชาการนั้น ได้รับการตีพิมพ์ งานวิจัยชิ้นนี้จะเลือกใช้ชื่อภาษาจีนตามที่เคยได้มีการตีพิมพ์มาก่อนแล้ว อาทิ เจียเยนจง แทน เชียหยวนจาง (谢元章) เพื่อความสะดวกของผู้อ่านในการสืบค้นต่อไป งานวิจัยชิ้นนี้ยังเลือกใช้ปีค.ศ.แทนพ.ศ. เพื่อความสะดวกสำหรับผู้อ่านในการเทียบเคียงเอกสารกับฝ่ายจีนซึ่งใช้ปีค.ศ.

² ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Email: sittiเทพ.e@cmu.ac.th